

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту ім. І.А. Маркіної

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Стратегічний менеджмент
(обов'язкова фахова навчальна дисципліна)

Розробник: М. Зось-Кіор, професор кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної,
д.е.н., професор

Полтава
2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Стратегічний менеджмент
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра менеджменту ім. І.А. Маркіної Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Зось-Кіор Микола Валерійович, д.е.н., професор <i>Контакти:</i> ауд. 487а (навчальний корпус №4) <i>e-mail:</i> mykola.zos-kior@pdaa.edu.ua тел. 0501325043 сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/zos-kior-mykola-valeriyovych
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	073 Менеджмент <i>ОПП Бізнес-адміністрування</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Методологія та організація наукових досліджень, Ділова іноземна мова, Управління підприємством у бізнес-середовищі, курсова робота «Управління підприємством у бізнес-середовищі», Управління ризиками у підприємстві

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни здобування знань, розвиток здібностей, формування у майбутніх фахівців навичок і вмінь з теоретико- методологічних аспектів розроблення стратегій, стратегічних планів, проектів і програм; створення системи стратегічного менеджменту та забезпечення її функціонування в динамічному бізнес-середовищі.

Основні завдання навчальної дисципліни: забезпечення науково-методологічного підґрунтя опанування основних інструментів формування стратегій в менеджменті, вивчення сучасних концепцій стратегічного менеджменту підприємства, методів аналізу та прогнозування розвитку зовнішнього і внутрішнього середовища, принципів формування цілей організації, моделей і методів розроблення системи стратегій з урахуванням обраної політики ведення бізнесу, аналіз систем стратегічного управління організаціями.

Компетентності:

загальні:

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахові (спеціальні):

СК 2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

СК 4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.

СК 9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

Програмні результати навчання:

РН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

PH 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтувати методи їх вирішення.

PH 5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах.

PH 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

PH 13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

Програма навчальної дисципліни:

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	073МЕН мд 2022[8](БА)				073МЕН мз 2022[8](БА, л.н.)			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
л		п	с.р.	л		п	с.р.	
Тема 1. Концептуальні засади стратегічного менеджменту	10	2	-	8	11	-	-	11
Тема 2. Рівні стратегічних рішень та типологія стратегій підприємства	14	4	2	8	13	2	-	11
Тема 3. Етапи стратегічного управління та особливості формування стратегії менеджменту	14	2	2	10	16	2	2	12
Тема 4. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища	12	2	2	8	13	2	-	11
Тема 5. Стратегічний потенціал та формування конкурентних переваг	13	2	2	9	12	-	-	12
Тема 6. Портфельні стратегії та управління стратегічною позицією	14	4	2	8	13	2	-	11
Тема 7. Генерування стратегій та умови їх реалізації	14	2	2	10	14	-	2	12
Тема 8. Стратегічний контроль в процесі стратегічних перетворень	14	4	2	8	13	2	-	11
в т.ч. індивідуальні завдання (контрольна робота)	-	-	-	-	10	-	-	10
Усього годин	105	22	14	69	105	10	4	91
ЕКЗАМЕН	27	-	-	27	27	-	-	27

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання 073МЕН мд 2022[8](БА)

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	розв'язування тестів	Екзамен	Тези*	
PH 1	5	6	4	3		18
PH 2	7	7	4	4		22
PH 5	5	5	3	3		16
PH 6	7	6	4	5		22
PH 13	6	6	5	5		22
Разом	30	30	20	20	10	100

* є необов'язковими, але дають змогу отримати додаткові бали

Форми контролю результатів навчання 073МЕН мз 2022[8](БА, л.н.)

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом	
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи		розв'язування тестів	Екзамен		Тези*
		завдання с. р.	контрольна робота				
РН 1	2	3	3	7	3	18 22 16 22 22	
РН 2	2	3	4	9	4		
РН 5	2	2	3	6	3		
РН 6	2	3	3	9	5		
РН 13	2	3	3	9	5		
Разом	10	30		40	20	10	

* є необов'язковими, але дають змогу отримати додаткові бали

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни 073МЕН мд 2022[8](БА)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи	розв'язування тестів	тези*	Екзамен	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Концептуальні засади стратегічного менеджменту	3	3	2	20		8
Тема 2. Рівні стратегічних рішень та типологія стратегій підприємства	4	4	3			11
Тема 3. Етапи стратегічного управління та особливості формування стратегії менеджменту	4	4	3			11
Тема 4. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища	3	3	2			8
Тема 5. Стратегічний потенціал та формування конкурентних переваг	4	4	2			10
Тема 6. Портфельні стратегії та управління стратегічною позицією	4	4	2			10
Тема 7. Генерування стратегій та умови їх реалізації	4	4	3			11
					20	

1	2	3	4	5	6	7
Тема 8. Стратегічний контроль в процесі стратегічних перетворень	4	4	3			11
Тези				10*		
Екзамен						20
Разом	30	30	20	10	20	100

* є необов'язковими, але дають змогу отримати додаткові бали

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни 073МЕН мз 2022[8](БА, л.н.)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти						Разом
	робота на лекціях	виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи (в т.ч. контрольна робота)		тези*	Екзамен	
			виконання завдань самостійної роботи	контрольна робота			
1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 1. Концептуальні засади стратегічного менеджменту	–	–	2				4
Тема 2. Рівні стратегічних рішень та типологія стратегій підприємства	2	–	2				4
Тема 3. Етапи стратегічного управління та особливості формування стратегії менеджменту	2	15	-				19
Тема 4. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища	2	–	2				4
Тема 5. Стратегічний потенціал та формування конкурентних переваг	–	–	2				4

1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 6. Портфельні стратегії та управління стратегічною позицією	2	–	2				4
Тема 7. Генерування стратегій та умови їх реалізації	–	15	-				17
Тема 8. Стратегічний контроль в процесі стратегічних перетворень	2	–	-				4
Контрольна робота				20			20
Тези					10*		10*
Екзамен							20
Разом	10	30	10	20	10	20	100

* є необов'язковими, але дають змогу отримати додаткові бали

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 105 годин

Кількість кредитів – 3,5

Форма семестрового контролю – екзамен

Політика навчальної дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти повинні приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. Обов'язкове вимкнення мобільних девайсів під час відвідування занять в аудиторії. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині і т. ін.) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту або через систему дистанційного навчання Moodle про стан виконання завдань та раз на тиждень – за графіком консультацій – виходити на онлайн-консультацію.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання здобувачами вищої освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями у межах встановлених норм. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за

завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Здобувачі можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проєктах (з видачею сертифіката) опановувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набути очікувані навчальні результати навчальної дисципліни.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент: підручник. Харків: ХНУВС, 2021. 208 с.
2. Правдюк Н.Л., Лепетан І.М., Бурко К.В. Тактичний та стратегічний менеджмент підприємств: обліковий аспект: монографія. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю.В. 2020. 448 с.
3. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / За заг. ред. Бутка М. П. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 376 с.
4. Подольчак Н. Ю. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 400 с.
5. Стратегічне управління: навч. посіб.: для студентів усіх форм навчання на пряму 073 «Менеджмент» / О. Б. Гевко, Н. М. Шведа. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. 152 с.
6. Козак Л. В. Формування стратегій позиціонування продукції аграрних підприємств на вітчизняному та світовому ринках. Острого: Вид-во Нац. університету «Острозька академія», 2015. 494 с.
7. Малярєць Л. М., Штереверя А. В. Збалансована система показників в оцінці діяльності підприємства: монографія. Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. 80 с.
8. Маркіна І.А., Федірець О.В., Корнієнко В.С. Стратегічні напрями управління розвитком маркетингової діяльності сільськогосподарських підприємств. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2019. №4 (82). С. 101–106.
9. Стельмашук А. М., Стратегічний пріоритет розвитку аграрного сектора економіки. *Агроінком*. 2015. № 7. С. 23-27.
10. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2030 року / за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2020. 182 с.
11. Федірець О. В. Оцінювання організаційної ефективності в процесі стратегічного управління. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Вип. 1 (10). Полтава : ПДАА. 2015. С. 287-295.
12. Федірець О.В. Механізм та етапи формування стратегії підвищення результативності діяльності підприємства. Економічний розвиток: теорія, методологія, управління матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. NemoGos s.r.o., Prague, 2019. С. 109-115.
13. Федірець О. В. Роль та значення стадії реалізації стратегії в процесі стратегічного управління. *Науково-практична конференція професорсько- викладацького складу*

Полтавської державної аграрної академії. за підсумками науково-дослідної роботи в 2019 році Полтава, ПДАА, 2020. С.84-85.

14. Федірець О.В., Безручко Ю.О., Шихалієва А.Т. Оцінювання стану стратегічного управління підприємств. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Полтава: ПДАА, 2015. № 1 (8). Т. 1. С. 310-315.
15. Федірець О.В., Карюк О.М., Михалкова Н.В. Механізм реалізації стратегічних рішень у аграрних підприємствах. Економічний форум. Луцьк: ЛНТУ, 2018. № 1 С. 239–244.
16. Федірець О.В., Руденко О.Д., Дейнека А.В. Формування стратегії аграрних підприємств. Економічні студії. Львів, 2020. № 3 (29). С. 102–107.
17. Федірець О.В., Назаренко О.О., Диннік В.В. Формування оптимальної виробничої стратегії аграрного підприємства. *Приазовський економічний вісник*. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2020. № 5 (22) С. 110–116.
18. Федірець О.В., Даценко О.В., Кекало Є.О. Стратегічні аспекти управління матеріально-технічними ресурсами підприємства. *Економічний простір*. Дніпро, 2021. № 166. С. 69–73.
19. Шершньова З.Є., Оборська С.В. Стратегічне управління. К.: КНЕУ, 1999. 384 с.
20. Agricultural, forestry and fishery statistics. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2020. 230 p.
21. Fedirets O. Management of the development of agricultural resources use. Security management of the XXI century : national and geopolitical aspects : collective monograph in edition I. Markina (issue 2). Prague. Nemoros s.r.o. 2020. Czech Republic. P. 297-303.
22. Fedirets O., Voronko-Nevidnycha T., Korduban M. Formation of the optimal production strategy of an agricultural enterprise *Management of the 21st century: globalization challenges*. collective monograph in edition I. Markina (issue 3). Prague, Nemoros s.r.o. 2020. P. 200–207.
23. Miller C., Ono T., Petruljeskov M. Agricultural investment funds for development. Descriptive analysis and lessons learned from fund management, performance and private-public collaboration. Fao. Rome, Italy. 2018. 137 p.

Допоміжні

1. Портер Майкл Е. Стратегія конкуренції. Київ: Основи, 1998. 390 с.
2. Гевлич Л.Л. Стратегічна діагностика підприємства: монографія. Донецьк: Юго-Восток, 2007. 199 с.
3. Гордієнко П. Л. Стратегічний аналіз: навч. посіб. Київ: Алерта, 2006. 404 с.
4. Бурденюк Т. Г. Стратегічний аналіз критеріїв конкурентоспроможності підприємств. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2015. № 1 (28). С. 39-50.
5. Вагнер І. Роль стратегічного аналізу у виборі та розробці стратегії управління підприємством. *Економічний аналіз*. 2014. № 8. С. 98-104.
6. Головня Ю. І. Організація стратегічного управління на підприємствах по переробленню сільськогосподарської продукції. *Агросвіт*. 2014. № 6. С. 32–36.
7. Козак Л. В. Концептуальні підходи до формування стратегій сільськогосподарських підприємств. *Економіка АПК*. 2011. № 9. С. 110-116.
8. Лопатюк Ю.М., Тодорюк С.І. Детермінанти сталого розвитку аграрних підприємств: монографія. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2015. 220 с.
9. Мармуль Л.О., Петренко В.С. Стратегічне позиціонування підприємств з іноземними інвестиціями в аграрній сфері економіки. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2017. № 4(40). С. 43-48.
10. Пасічник В.Г. Акілін О.В. Планування діяльності підприємства: навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 256 с.
11. Плоткін Я. Д., Пащенко І. Н. Виробничий менеджмент: навч. посіб. Львів: Держ. ун-т «Львівська політехніка», 2015. 528 с.

12. Стратегічні напрями інституційного забезпечення розвитку аграрного сектору в Україні / Собкевич О.В. та ін. Київ: НІСД, 2014. 45 с.
13. Федірець О.В. Формування механізму управління розвитком підприємств агропродовольчої сфери. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 322–329.
14. Федірець О.В., Даценко О.В., Кекало Є.О. Стратегічні аспекти управління матеріально-технічними ресурсами підприємства. *Економічний простір*. Дніпро, 2021. № 166. С. 69-73.
15. Федірець О.В., Касян А.О. Розробка стратегії розвитку як ключовий елемент стратегічного управління в аграрних підприємствах. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. Вип. 1(6) Т.3. Полтава: ПДАА, 2013. С. 312-318.
16. Boyne G.A., Meier K.J. Environmental Turbulence, Organizational Stability, and Public Service Performance. *Administration & Society*. 2009. January. Vol.40. № 8. P. 799-824.
17. Fedirets O., Ostashova V., Sazonova T. Assessments of business activity and efficiency of the enterprise in the system of economic security. Security management of the XXI century : national and geopolitical aspects : collective monograph in edition I. Markina (issue 3). Prague. Nemoros s.r.o. 2021. Czech Republic. P. 183-190.

Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua/ (Бібліотека ім. В.І. Вернадського)
2. <http://korolenko.kharkov.com/> (Бібліотека ім. В.Г. Короленко)
3. <http://lib.meta.ua/> (Електронна бібліотека)
4. <http://zakon3.rada.gov.ua/> (Нормативно-правова база України)
5. www.ukrstat.gov.ua/ (Державна служба статистики України)
10. www.unep.ch/ (Програма ООН з питань захисту довкілля – United Nations Environment Program)
11. www.rada.kiev.ua (сайт Верховної Ради України)
12. www.eea.europa.eu/ (ЕЕА – European Environment Agency)